
Een vredesvoorstel: 1 juni 1966

Originele Engelse versie:

[A Proposal for Peace: 1 June, 1966 | Plum Village](#)

Gepubliceerd in Thich Nhat Hanh, Love in Action: Writings on Nonviolent Social Change (1993)

Deze verklaring werd voorgelezen op een persconferentie op 1 juni 1966 in Washington, D.C., en de volgende dag opgenomen in de Notulen van het Amerikaanse Congres.

Vanmorgen nog werd het Amerikaanse consulaat in Hué verwoest door boze Vietnamese jongeren. In de afgelopen vier dagen hebben vijf Vietnamezen zichzelf in brand gestoken, waarbij sommigen van hen berichten achterlieten waarin ze uitten dat ze met hun acties protesteerden tegen het beleid van de VS in Zuid-Vietnam. Tijdens mijn korte bezoek aan uw land is mij herhaaldelijk gevraagd waarom het Vietnamese volk zo sterk anti-Amerikaans lijkt te zijn geworden.

Ik wil u allereerst verzekeren dat ik niet anti-Amerikaans ben. Juist omdat ik een groot respect en bewondering voor Amerika heb, heb ik deze lange reis naar uw land ondernomen, een reis die voor mij een groot persoonlijk risico met zich meebrengt bij mijn terugkeer in Zuid-Vietnam. Toch neem ik dit risico bereidwillig aan omdat ik er vertrouwen in heb dat als het Amerikaanse publiek iets kan gaan begrijpen van wat het Vietnamese volk voelt over wat er in ons land gebeurt, een groot deel van de onnodige tragedie en ellende die onze beide volken doorstaan, zou kunnen worden weggenomen.

De demonstraties, zelfverbrandingen en protesten die we in Vietnam zien, zijn een dramatische weerspiegeling van de frustraties die de Vietnamese bevolking voelt als zij zo sterk wordt uitgesloten van deelname aan de bepaling van de toekomst van haar land. Tachtig jaar Franse overheersing over Vietnam werden beëindigd door een lange en bloedige strijd die het Vietnamese volk voerde en won, tegen overweldigende verwachtingen in. In de twaalf jaar sinds de onafhankelijkheid hebben de meeste Vietnamezen geen stem gehad in het lot van hun land, en dit in een tijd waarin Vietnam wordt onderworpen aan een vernietigende kracht die alles wat ooit eerder in ons land is gebeurd ver overstijgt. Als het anti-Amerikanisme in het middelpunt van de recente protesten lijkt te staan, dan is dat omdat het Vietnamese volk erkent dat het eigenlijk alleen de geweldige Amerikaanse macht is die de regeringen van Saigon in staat stelt om zonder volksmandaat te regeren en een beleid te voeren dat in strijd is met de aspiraties van het Vietnamese volk. Dit is niet de onafhankelijkheid waarvoor het Vietnamese volk zo dapper heeft gevochten.

De oorlog in Vietnam van vandaag is een conflict tussen broeders, tussen de Vietcong en de aanhangers van de regering van Saigon. Beide partijen beweren het Vietnamese volk te vertegenwoordigen, maar in werkelijkheid doet geen van beide partijen dat. De meest verbreide Vietcong-propaganda zegt dat de regeringen van Saigon slechts marionetten van de VS zijn, corrupte lakeien van de imperialisten.

Elke escalatie van de oorlog, elk nieuw contingent Amerikaanse troepen bevestigt deze beschuldigingen en wint nieuwe rekruten voor de Vietcong, want de overgrote meerderheid van het Vietnamese volk dorst nu wanhopig naar vrede en verzet zich tegen elke verdere uitbreiding van de oorlog. Zij zien duidelijk dat het huidige beleid van voortdurende escalatie de vrede onmogelijk maakt en een nog grotere vernietiging van de Vietnamese samenleving met zich meebrengt. Er zijn nu meer dan 300.000 Amerikanen in mijn land, waarvan de meesten weinig weten over onze gebruiken en cultuur en velen van hen zijn betrokken bij de vernietiging van de Vietnamese bevolking en hun bezittingen.

Dit zorgt voor wrijving die de anti-Amerikaanse propaganda rijkelijk voedt, en het feit dat de oorlog veel meer onschuldige boeren dan Vietcong doodt, is een tragische realiteit van het leven op het Vietnamese platteland. Degenen die aan de dood door bombardementen ontsnappen, moeten vaak hun verwoeste dorpen verlaten en onderdak zoeken in vluchtelingenkampen waar het leven nog ellendiger is dan in de dorpen. Over het algemeen geven deze mensen de Vietcong niet de schuld van hun benarde situatie. Het zijn de mannen in de vliegtuigen, die dood en verderf uit de lucht laten vallen, die hun vijanden lijken te zijn. Hoe zouden ze het ook anders kunnen zien?

De Verenigde Staten kiezen ervoor om die krachten in Vietnam te ondersteunen die het meest toegewijd lijken te zijn aan de VS-wensen voor de toekomst van Vietnam. Maar deze mensen zijn door het Vietnamese volk nooit als hun woordvoerders gezien. Diem niet, en de opvolgers van Diem ook niet. Het is dus de antipathie van de VS tegen een volksregering in Zuid-Vietnam geweest, samen met hun hoop op een ultieme militaire oplossing, die niet alleen de diepste aspiraties van het Vietnamese volk heeft tegengesproken, maar in feite het doel waarvoor de Amerikanen volgens ons in Vietnam vechten, heeft ondermijnd.

Voor ons is het eerste doel van Amerika het hebben van een anticommunistisch, of in ieder geval niet-communistisch Vietnam, terwijl het doel van het Vietnamese volk is om vrede te hebben. Ze hebben een hekel aan het communisme, maar ze hebben nog een grotere hekel aan oorlog, vooral na twintig jaar van vechten en bitterheid die het Vietnamese leven tot in de diepte heeft aangetast. Net zo belangrijk is dat we nu duidelijk zien dat voortzetting van de oorlog meer kans maakt het communisme in Vietnam te verspreiden dan om het in te dammen. De nieuwe sociale klasse van militaire officieren en commandanten die is ontstaan als direct gevolg van de betrokkenheid van de VS, een klasse van opportunisten die de oorlog om economische redenen steunen, zijn niet de mensen naar wie Washington zou moeten luisteren als het oprecht de stem van Zuid-Vietnam zou willen horen. Het Vietnamese volk verwerpt met minachting deze corrupte en zelfzuchtige klasse die zich niet

bekommert om Vietnam of de grote idealen van Amerika, maar alleen aan zijn eigen belangen denkt.

Vaak wordt de mening geuit dat er geen alternatief is voor het huidige Amerikaanse beleid in Vietnam, noch op politiek vlak, noch op militair vlak. De niet-communistische alternatieven voor een militaire dictatuur zouden te gefragmenteerd zijn om een stabiel alternatief te bieden, en een staakt-het-vuren en terugtrekking van de VS worden als onhaalbaar beschouwd omdat gevreesd wordt dat de Vietcong het hele land met terreur zal overnemen.

De Vietnamezen zijn zich bewust van deze beide gevaren, maar ze erkennen ook de volstrekte zinloosheid van de huidige koers en de catastrofale gevolgen ervan voor de Vietnamese samenleving. Bovendien zijn we het er niet mee eens dat er geen alternatief is voor een militaire dictatuur. De kracht van het Vietnamese nationalisme is zo'n alternatief. Het is zelfs de enige kracht die het volledig uiteenvallen van Zuid-Vietnam kan voorkomen, en het is de kracht die alle Vietnamezen kan verenigen. Maar het nationalisme kan zijn effectieve potentieel niet bereiken in het huidige Vietnamese politieke klimaat, omdat verzet tegen de regering tot openlijke vervolging leidt, terwijl instemming met de regering tot verlies van geloofwaardigheid in de ogen van het volk leidt.

Meer dan een decennium van dit beleid heeft veel van de Vietnamese nationalistenaar het Nationaal Bevrijdingsfront gedreven, en vele anderen van hen zijn verzonken in een onheilspellende stilte. Vorig jaar werd een poging van een prominente groep nationalistenaar om een vreedzame petitie te verspreiden met de vraag naar vredesonderhandelingen tussen de Zuid-Vietnamese regering en het NLF, zo gewelddadig door de regering onderdrukt dat we waarschijnlijk niet snel meer van hen zullen horen, ondanks het feit dat ze in minder dan drie dagen tijd zo'n 5.000 handtekeningen hadden weten te verzamelen.

Vandaag de dag wordt het nationalistische gevoel vooral uitgedragen door Vietnamese boeddhisten, die als enigen over voldoende steun van de bevolking beschikken om het voortouw te nemen in het protest tegen de volksregering. Dit is geen nieuwe rol voor het Vietnamese boeddhisme, want in de ogen van de Vietnamese boeren zijn boeddhisme en nationalisme onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het historische ongeluk waardoor de popularisering van het christendom in Vietnam samenviel met de Franse onderwerping van Vietnam heeft dit beeld gecreëerd.

De onderdrukking van ons geloof door de Fransen en door president Diem heeft het versterkt. En als vandaag de dag de boeddhistische poging om uitdrukking te geven aan de lange opgekropte wensen van de onderdrukte en genegeerde Vietnamese massa's wordt beantwoord door het geweervuur en de tanks van het Vietnamese leger, ziet het Vietnamese volk, zowel boeddhistisch als niet-boeddhistisch, duidelijk wiens actie een afspiegeling is van ons nationale erfgoed en wiens actie dit erfgoed verraadt.

De Vietnamese bevolking mag dan wel schermutselingen verliezen omdat ze geen buitenlandse bronnen van steun heeft, maar de wrede overwinningen van de generaals van

Saigon verzwakken hun geloofwaardigheid alleen maar, terwijl ze de propaganda van de Vietcong bevestigen die volhoudt dat de regering zich niets van het volk aantrekt. De boeddhistische inspanningen zijn niet bedoeld om het verzet van Vietnam te verzwakken, maar om een oprechte wil tot verzet te creëren.

Er bestaan wel verschillen tussen boeddhisten, katholieken en andere sekten, maar die zouden niet onoverkomelijk zijn als er in Vietnam een klimaat zou bestaan dat de eenheid bevordert. Maar er zijn er die een verenigde, populaire, nationalistische beweging in Vietnam als een bedreiging voor zichzelf zien. Zulke personen helpen verdeeldheid te zaaien en gebruiken de verdeeldheid die ze creëren vervolgens als voorwendsel om de macht te behouden. Nee, we accepteren de evaluatie niet dat er geen alternatief is voor het huidige type van regering.

Het tweede argument voor de voortzetting van het huidige Amerikaanse beleid is dat een staakt-het-vuren en de terugtrekking van de Verenigde Staten ertoe zou leiden dat Vietnam in de handen van de communisten valt. Dit argument moeten we ook verwerpen. De Vietcong wordt sterker door de fouten van Saigon, niet door zijn communistische ideologie of zijn terreur. Als Zuid-Vietnam een regering zou kunnen hebben die duidelijk beantwoordt aan de basisaspiraties van het Vietnamese volk en werkelijk onafhankelijk is, zou er geen basis meer zijn voor de steun van het volk aan de rebellen. De rebellen zouden immers hun reden om in opstand te komen hebben verloren, en als er een guerrilla-activiteit zou worden voortgezet, zou het Vietnamese volk de wil hebben om zich daartegen te verzetten, want het zou deze beweging zien als vijandig tegenover het Vietnamese nationalisme, en in tegenstelling tot het verlangen van het volk naar vrede en wederopbouw, en dus met buitenlandse inspiratie.

Sinds ik naar de Verenigde Staten ben gekomen is mij herhaaldelijk gevraagd concrete voorstellen te doen om een einde te maken aan de strijd in Vietnam. Hoewel ik geen politicus ben en dus niet elk detail van een bevredigende regeling kan voorstellen, is de algemene richting die een dergelijke oplossing moet inslaan voor mij en voor veel van de Vietnamese bevolking vrij duidelijk. Dit houdt in dat het Amerikaanse leger niet betrokken moet zijn bij de onderhandelingen met Hanoi, Peking of het NLF. Voor het Vietnamese volk zijn dergelijke gesprekken, indien nodig, de bevoegdheid van Vietnamese functionarissen en niet van Washington.

Mijn voorstel tot oplossing bevat de volgende punten:

- 1. Stoppen met bombarderen, zowel in het Noorden als het Zuiden.*
- 2. Beperken van alle militaire operaties van de VS en van de Zuid-Vietnamese machten tot defensieve acties: een feitelijk staakt-het-vuren indien de Vietcong op dezelfde manier reageert.*

3. *Op overtuigende wijze aantonen dat de VS de intentie heeft zich terug te trekken uit Vietnam binnen een specifieke periode van een aantal maanden, waarbij terugtrekkingen daadwerkelijk gebeuren als teken van oprechtheid.*
4. *Een duidelijke verklaring van de VS waarin zij hun wens uiten om het Vietnamese volk te helpen een regering te installeren die tegemoet komt aan de ware aspiraties van de Vietnamezen, en concrete acties van de VS om dit ook te implementeren, zoals een weigering om de ene of andere groep te steunen.*
5. *Een gulle inspanning om te helpen bij de wederopbouw, in het licht van de verwoesting die is aangericht in Vietnam, waarbij deze hulp volledig gratis moet zijn en vrij van ideologische en politieke verplichtingen en dus niet kan beschouwd worden als een belediging van de Vietnamese onafhankelijkheid.*

Als een dergelijk programma met voldoende kracht wordt uitgevoerd om de nu begrijpelijkerwijs sceptische Vietnamese bevolking te overtuigen van zijn oprechtheid, biedt het de beste hoop om hen te verenigen in een constructieve inspanning en om de stabiliteit in Zuid-Vietnam te herstellen.

Dit plan is niet perfect, want de vraag blijft hoe de VS er zeker van kan zijn dat de Zuid-Vietnamese regering en de Vietcong aan een dergelijke onderneming zullen meewerken. Wat de Zuid-Vietnamese regering betreft hebben de verklaringen van premier Ky in het verleden duidelijk laten zien dat hij niet bereid is te streven naar een vreedzaam einde van de oorlog. In feite is het de tegenstelling tussen de agressieve woorden van Saigon en de vreedzame verklaringen van Washington die het zogenaamde Amerikaanse vredesoffensief van de afgelopen winter zo in diskrediet heeft gebracht. De terugtrekking van de Amerikaanse steun aan Ky kan dus een noodzakelijke voorwaarde zijn voor de uitvoering van een dergelijk plan.

Het is uiteraard niet mogelijk om de reactie van de Vietcong op een dergelijk programma te voorspellen, maar de installatie van een populaire regering in Zuid-Vietnam plus een staakt-het-vuren en het begin van een Amerikaanse terugtrekking zou de positie van de Vietcong zo ondermijnen dat het waarschijnlijk geen andere keus heeft dan mee te werken.

Tot slot, als sommigen zich afvragen waarom ik de VS vraag om de eerste stap te zetten, dan is dat omdat de VS militair gezien de sterkste natie ter wereld is. Niemand kan het beschuldigen van lafheid als het kiest voor vrede. Om een echte leider te zijn, zijn morele kracht en grote geweren nodig. De geschiedenis van Amerika suggereert dat ze het potentieel heeft om de wereld dit leiderschap te geven."